

Οι διασώστες προσφύγων και οι αλληλέγγυοι/ες στο εδώλιο

Έγινε στη Μυτιλήνη η δίκη των «24» – η μεγαλύτερη δικογραφία ποινικοποίησης της ανθρωπιστικής βοήθειας πανευρωπαϊκά

Του **Θανάση Κούρκουλα**

Ξεπερνούν κάθε νοσηρή ρατσιστική φαντασία οι δικαστικές διώξεις εναντίον δεκάδων αλληλέγγυων στους πρόσφυγες, διασωστών, εθελοντών και μελών μη κυβερνητικών οργανώσεων από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Βαριές, τερατώδεις και παντελώς αβάσιμες είναι οι κατηγορίες που έχουν αποδοθεί από το 2016 μέχρι σήμερα σε πολλούς ανθρώπους που δραστηριοποιούνταν στα νησιά του ανατολικού Αιγαίου. Το πραγματικό «έγκλημά» τους ήταν ότι έσωζαν πρόσφυγες με διασωστικά σκάφη, ότι τους βοηθούσαν να αποβιβαστούν όταν οι βάρκες τους έφταναν στις ακτές των νησιών του Αιγαίου, ότι τους μοίραζαν κουβέρτες και τρόφιμα, ότι ήταν τα μάτια που έβλεπαν και τα αυτιά που άκουγαν την μεταχείριση που επιφύλασσαν στους πρόσφυγες οι ελληνικές αρχές από τη στιγμή που πατούσαν το πόδι τους σε ελληνικό έδαφος.

Η δίκη των «24»

Μία τέτοια περίπτωση ομαδικού κατηγορητηρίου 24 αλληλέγγυων, που ατομικά ή ως μέλη ΜΚΟ βρέθηκαν στη Μυτιλήνη στα χρόνια της μεγάλης εισόδου προσφύγων, δικάζόταν στις 10 και 13 Ιανουαρίου από το Τριμελές Εφετείο Πλημμελειοδικών Βορείου Αιγαίου. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη δικογραφία ποινικοποίησης της ανθρωπιστικής βοήθειας πανευρωπαϊκά. Οι 24 κατηγορούνται για ένταξη και σύσταση εγκληματικής οργάνωσης, διευκόλυνση μεταφοράς υπηκόων τρίτων χωρών, ξέπλυμα μαύρου χρήματος,

κατασκοπεία από κοινού, παράβαση του νόμου που αφορά παρεμβολή ραδιοσυχνότητας, παροχή ουσιωδών πληροφοριών σε εγκληματική οργάνωση, πλαστογραφία! Έρχονται αντιμέτωποι με πλημμελήματα (κατασκοπεία, πλαστογραφία) που μπορούν να επισύρουν έως και 8 χρόνια φυλάκισης για τον καθένα και με κακουργήματα (εγκληματική οργάνωση, διακίνηση προσφύγων, ξέπλυμα μαύρου χρήματος) που επισύρουν ποινή έως και 20 χρόνια.

Πρόκειται για παντελώς αστήριχτες-τερατώδεις κατηγορίες, με στόχο τον εκφοβισμό και την εκδίωξη των αλληλέγγυων από τα νησιά, για να διευκολυνθεί -ιδίως μετά τον Μάρτιο του 2020 και το «έπος» του Έβρου- η συστηματική δολοφονική πρακτική των παράνομων επαναπροωθήσεων προσφύγων, με χιλιάδες πρόσφυγες να έχουν απαχθεί και απελαθεί παράνομα μέχρι και σήμερα.

Ανάμεσά στους/στις κατηγορούμενους-ες είναι η Σάρα Μαρντίνι, μία από τις δύο κολυμβήτριες από τη Συρία που έγιναν παγκοσμίως γνωστές το καλοκαίρι του 2015, όταν κατάφεραν να φτάσουν στη Μυτιλήνη κολυμπώντας και σώζοντας δεκάδες συμπατριώτες τους και έχουν βραβευθεί μέχρι και από τον τότε πρόεδρο των ΗΠΑ Μπαράκ Ομπάμα. Η αδερφή της Γιούρα Μαρντίνι διαμένει στο Βερολίνο, ασχολείται συστηματικά με την κολύμβηση και το 2016 συμμετείχε στους Ολυμπιακούς Αγώνες του Ρίο με την ολυμπιακή ομάδα προσφύγων. Η Σάρα προτίμησε να επιστρέψει στην Ελλάδα για να συνδράμει στη διάσωση και άλλων προσφύγων, ενώ δραστηριοποιείται και ως ακτιβίστρια για τα δικαιώματα των γυναικών. Η ιστορία των δύο κοριτσιών έχει εμπνεύσει την ταινία «The Swimmers», που προβάλλεται στο Netflix. Η Σάρα Μαρντίνι έχει φύγει από την Ελλάδα, αλλά της απαγορεύθηκε η εκ νέου είσοδος στη χώρα, αν και η ίδια έχει ζητήσει 5 φορές να αρθεί η απαγόρευση, να εμφανιστεί στο δικαστήριο και να υπερασπιστεί τον εαυτό της. Εντέλει συμμετείχε στη δίκη διά του δικηγόρου της.

Στο εδώλιο του κατηγορουμένου κάθισαν επίσης ο εκπαιδευμένος δύτες Σιν Μπίντερ, καθώς και ο εθελοντής ναυαγοσώστης Νάσος Καρακίτσος του δικτύου ΜΚΟ ERCI, οι οποίοι -μαζί με τη Σάρα- είχαν παραμείνει προφυλακισμένοι για 106 ημέρες το 2018, μετά

από τη σύλληψή τους. Η πρόσφατη δίκη στο Εφετείο (που αφορούσε μόνο τα πλημμελήματα) απάλλαξε όλους τους κατηγορούμενους από την κατηγορία της κατασκοπείας, ενώ το δικαστήριο δήλωσε αναρμόδιο για να δικάσει την πλαστογραφία και παρέπεμψε τους κατηγορούμενους στο Τριμελές Πλημμελειοδικείο Μυτιλήνης. Όσον αφορά τα κακουργήματα, για τα οποία ακόμη συνεχίζεται η ανάκριση, αυτά θα δικαστούν κάποια στιγμή στο μέλλον από άλλο δικαστήριο.

Είναι μάλλον απίθανο οι «24» να καταδικαστούν για οποιοδήποτε αδίκημα, όμως ο στόχος της εκδίωξης των ενοχλητικών αλληλέγγυων από το θέατρο των εγκλημάτων του θεσμικού ρατσισμού έχει ήδη επιτευχθεί.

«Βιομηχανία» διώξεων

Η υπόθεση των «24», αφορά την περίοδο της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ – ANEL. Όπως ήταν φυσικό, κατά την περίοδο της κυβέρνησης Μητσοτάκη, το κυνήγι μαγισσών συνεχίζεται και κλιμακώνεται. Τουλάχιστον άλλες δύο δικογραφίες υπάρχουν «ανοιχτές» στην Ασφάλεια Μυτιλήνης που αφορούν τη δράση ΜΚΟ, οι οποίες και κατηγορούνται για παρόμοια αδικήματα. Στις 28 Σεπτεμβρίου 2020 η Ασφάλεια Μυτιλήνης εξέδωσε ανακοίνωση Τύπου με την οποία ενημέρωνε για την εξάρθρωση οργανωμένου κυκλώματος, που, όπως ανέφερε, «δραστηριοποιείτο συστηματικά στη διευκόλυνση της παράνομης εισόδου αλλοδαπών στην ελληνική επικράτεια, μέσω της νήσου Λέσβου». Η παραπάνω ανακοίνωση αφορά δικογραφία κακουργηματικού χαρακτήρα που σχηματίστηκε σε βάρος 35 ατόμων, μελών των διεθνών ΜΚΟ Mare Liberum, FFM (Forschungsgesellschaft Flucht und Migration), Sea Watch και Josoor, οι οποίες δραστηριοποιούνταν στην Λέσβο προσφέροντας βοήθεια σε πρόσφυγες και μετανάστες και οι οποίοι κατηγορήθηκαν ότι δρούσαν με παρόμοιο τρόπο με τους «24». Πρόκειται για άλλη μια copy-paste περίπτωση κατηγορητηρίου, όπου οι καταγγέλλοντες τις ελληνικές αρχές για παράνομες επαναπροωθήσεις μετατρέπονται σε υπόδικους, με στόχο τον εκφοβισμό τους και την αποφυγή της πίεσης πάνω στην

κυβέρνηση.

Μια άλλη παρόμοια πρόσφατη περίπτωση είναι εκείνη του Παναγιώτη Δημητρά, διευθυντή της οργάνωσης Ελληνικό Παρατηρητήριο των Συμφωνιών του Ελσίνκι (ΕΠΣΕ). Ο κ. Δημητράς απολογήθηκε, τον περασμένο Δεκέμβριο, για τις κατηγορίες της σύστασης εγκληματικής οργάνωσης, με σκοπό τη διευκόλυνση εισόδου και παραμονής στη χώρα προσφύγων, τα στοιχεία και το γεωγραφικό στίγμα των οποίων γνωστοποιούσε στις ελληνικές αρχές, ζητώντας να υπαχθούν στην προβλεπόμενη διαδικασία ασύλου. Μετά την απολογία, η ανακρίτρια και η εισαγγελέας συμφώνησαν στην επιβολή του όρου της απαγόρευσης ενασχόλησής του με το ΕΠΣΕ, του οποίου είναι ιδρυτικό και βασικό μέλος για τριάντα ολόκληρα χρόνια, από το 1993, απαγορεύοντάς του στην πραγματικότητα κάθε δραστηριότητα υπεράσπισης ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ανάδειξης των παραβιάσεών τους από τις ελληνικές αρχές. Πρόκειται για πρωτοφανή αντισυνταγματική απόφαση, αφού -όπως επισημαίνουν 14 οργανώσεις δικαιωμάτων- «το πεδίο της ενασχόλησης με θέματα ασύλου δεν είναι γεωγραφικοί χώροι, για να μπαίνουν γεωγραφικοί περιορισμοί, ενώ το ενδιαφέρον για τα κοινά και η αλληλεγγύη δεν μπορούν να συνιστούν παράνομη δραστηριότητα, ώστε να απαγορεύεται η ενασχόληση μ' αυτά. Σε αντίθετη περίπτωση, ακόμη και όλα τα όργανα των διεθνών αλλά και εθνικών φορέων και οργανισμών που έχουν καταγγείλει παρόμοια περιστατικά θα πρέπει να ελεγχθούν σαν εγκληματικές οργανώσεις (εφόσον έχουν δομή, ιεραρχία, διάρκεια, ρόλους»).

Στο φόντο οι επαναπροωθήσεις

Η ποινικοποίηση της αλληλεγγύης είναι αναπόσπαστο τμήμα του θεσμικού ρατσισμού σε βάρος των προσφύγων. Από το 2016 και μετά, το ερμητικό κλείσιμο των ανατολικών συνόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σφραγίστηκε με την περίφημη συμφωνία ΕΕ-Ελλάδας-Τουρκίας. Η αποτροπή αφίξεων προσφύγων στην ΕΕ και στην Ελλάδα τέθηκε ως βασικός στόχος ήδη από τις ημέρες της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ – ΑΝΕΛ. Η αλληλεγγύη αρχικά εξοστρακίστηκε

από τα προσφυγικά στρατόπεδα και στη συνέχεια από τα παράλια των νησιών του Αιγαίου. Ενοχλητικοί αλληλέγγυοι -όπως οι «24»- συκοφαντήθηκαν και στοχοποιήθηκαν. Οι πρώτες καταγγελίες παράνομων επαναπροθήσεων στον Έβρο ήταν γεγονός ήδη επί των ημερών υπουργίας του ΣΥΡΙΖΑίου κ. Μουζάλα. Με κυβέρνηση την ΝΔ και ιδιαίτερα μετά από την «κρίση του Έβρου» τον Μάρτη του 2020, οι επαναπροθήσεις κλιμακώθηκαν, συστηματοποιήθηκαν, από εξαίρεση έγιναν κανόνας. Χιλιάδες πρόσφυγες απάγονται αφού έχουν ήδη πατήσει το πόδι τους στα νησιά και στέλνονται «πίσω από εκεί που ήρθαν» χωρίς να έχουν καταγραφεί πουθενά. Οικογένειες προσφύγων παραμένουν αβοήθητες στις νησίδες του Έβρου και ο διεθνής Τύπος καταγγέλλεται για παραπληροφόρηση όταν αποκαλύπτει αυτά τα εγκλήματα. Ακόμα και πρόσφυγες που διασώζονται στο Ιόνιο, επαναπροθούνται πίσω στα παράλια της Τουρκίας. Για να μπορούν όλα αυτά να συμβαίνουν, ακτιβιστές με ισχυρή δημόσια φωνή όπως ο Ιάσονας Αποστολόπουλος καταγγέλλονται σαν πράκτορες του Ερντογάν και μέλη ΜΚΟ βαφτίζονται κατάσκοποι και λαθροδιακινητές, με στόχο τη φίμωσή τους.

Από την πλευρά του κινήματος αλληλεγγύης και της Αριστεράς, είναι χρέος μας να μην υποχωρήσουμε στην πίεση. Να σταθούμε στο πλευρό των προσφύγων και των διωκόμενων αλληλέγγυων. Να φωνάξουμε δυνατά πως πρόκειται για κατασκευασμένες κατηγορίες με στόχο την απόκρυψη των εγκλημάτων του κυβερνητικού ρατσισμού σε βάρος των προσφύγων. Να απαιτήσουμε το τέλος των παράνομων επαναπροθήσεων και την ένταξη προσφύγων και μεταναστών στην κοινωνική ζωή, με ίσα δικαιώματα με τον ντόπιο πληθυσμό.